

1. DOEL

Het doel van dit document is het vastleggen van locatie specifieke onderwerpen op het gebied van pedagogiek voor de locatie. Samen met het algemene pedagogische beleid (PED-bel01) vormt dit document het complete pedagogisch beleid.

2. AFKORTINGEN, DEFINITIES EN HULPMIDDELEN

BKR Beroepskracht-kind-ratio

LOC Lokale oudercommissie

MT Management Team

PED-bel01 Pedagogisch beleid algemeen

PM Pedagogisch medewerker

VVE Voorschoolse en vroegschoolse educatie

3. INHOUD

Het pedagogisch beleid van de locatie heeft de volgende indeling:

3.1 Inleiding

De functie van de stamgroep is voor ons de basis van waaruit kinderen het kindercentrum ontdekken. Kinderen kunnen in de stamgroep blijven als zij hiervoor kiezen, of (nog) niet toe zijn aan 'de ontdekking' buiten de groep. Als zij deze behoefte wel hebben, dan biedt de stamgroep de veilige basis waar zij terug kunnen keren na spel of activiteiten die elders in het gebouw plaatsvinden. Voor de baby's geldt dat de pedagogisch medewerkers goed kijken wanneer het kind eraan toe is om buiten de groep te komen.

De centrale hal dient bij ons als dé ontmoetingsplek, hier kunnen de kinderen elkaar opzoeken en (vrij) spelen met elkaar. De hal wordt ook gebruikt om in kleinere groepjes activiteiten te doen. Op deze manier kan een stamgroep zich splitsten en kan de PM met een paar kinderen een gerichte of in een kleinere setting een activiteit begeleiden.

We werken met de Startblokkenmethode. Startblokken gaat uit van de notie dat kinderen nieuwsgierig zijn en van alles willen leren en ontdekken. Kinderen leren het meest op het moment dat ze geboeid zijn door iets, iets wat voor hen op dat moment betekenisvol is. Het is belangrijk dat de PM daarop in weet te spelen, door kansen te grijpen en te creëren, waarmee kinderen zélf aan de slag gaan. Want het is vooral de eigen activiteit van kinderen die hun ontwikkeling bevordert. De 'echte' wereld neemt een belangrijke plaats in: kinderen willen doen wat ze volwassenen zien doen. Zo is bijvoorbeeld tafeldekken voor kinderen een hele interessante activiteit, waaraan ook van alles te leren is: wat hebben we allemaal nodig, kun je de kaas naar de tafel brengen (motoriek), hoe heet iets (taal), hoeveel bekers (tellen), etc.

Bij het aanbieden van activiteiten proberen we goed te kijken naar de groepssamenstelling, wat de kinderen zelf aangeven en in te spelen op hun behoefte.

Wij staan altijd open voor nieuwe klanten om sfeer te komen proeven bij de Belhamel. Klanten die zich aan het oriënteren zijn kunnen altijd een rondleiding aanvragen. Met name onze kleinschalige en huiselijke sfeer wordt vaak als aantrekkelijk gezien. Hierdoor herkennen bijna alle kinderen alle vaste PM van de locatie.

De Belhamel is erg overzichtelijk en beschikt over prima groepsruimtes met vele mogelijkheden. Ook de buitenruimte is aantrekkelijk omdat deze vrij ruim is opgezet en variatie in spel biedt.

3.2 Groepsindeling

Op de Belhamel worden diverse vormen van opvang geboden

- Hele dagopvang
- Halve dagopvang
- Flexibele opvang
- 40 weken opvang voor dagopvang
- 40 en 52 weken opvang voor BSO

De stamgroepen van de Belhamel zijn als volgt samengesteld:

- 1 babygroep met maximaal 12 kinderen van 0- 2 jaar (Druppel)
- 1 peutergroep met maximaal 16 kinderen van 2-4 jaar (Spetter)
- 1 verticale groep met maximaal 12 kinderen van 0-4 jaar (Plons)
- 1 BSO-groep met maximaal 30 kinderen van 4-10 jaar (Kraaiennest)

In de peutergroep Spetter is er naast reguliere dagopvang ook een beperkt aantal plaatsen beschikbaar voor kinderen met een VVE-indicatie (maximaal 4 per dagdeel).

In de centrale hal ontmoeten alle kinderen elkaar en hierbij bieden we de mogelijkheid voor kinderen om met elkaar te spelen of gezamenlijk een activiteit te doen met kinderen vanuit de diverse stamgroepen. Oudere kinderen van de Plons-groep kunnen bijvoorbeeld met kinderen van de Spetter groep gezamenlijk beweegactiviteiten of knutselactiviteiten doen. Op dat moment wordt de BKR-ratio van de groep los gelaten maar locatie breed is de BKR nog steeds kloppend.

Alle groepen hebben een eigen uitgang naar een veilige buitenruimte: Plons en Spetter naar een grote speelruimte grenzend aan hun groepsruimten, Druppel heeft als babygroep een eigen buitenruimte, BSO-groep 't Kraaiennest heeft een eigen uitgang naar een spannende tuin.

Op dagen dat er minder kinderen naar de Belhamel komen, veelal woensdag, vrijdag en tijdens vakanties, voegen we mogelijk groepen samen om kinderen de gelegenheid te bieden met elkaar in één ruimte te spelen. Als groepen worden samengevoegd is er altijd één vast gezicht van één van de groepen werkzaam.

De bovenverdieping van de Belhamel heeft 3 ruimten die zijn ingericht voor de kinderen van BSO het Kraaiennest. Er is een keukenruimte waar het eet-en drinkmoment met alle kinderen plaats vindt maar hier worden ook hapjes gemaakt of geknutseld. De twee andere ruimten hebben diverse hoeken waar kinderen kunnen bouwen, er is een huishoek, een plek waar kinderen zich kunnen verkleden of optreden, banken om te 'chillen' en boekenkasten waar kinderen een greep uit kunnen doen om een boekje te lezen.

Incidentele opvang op een andere locatie

De opvang vindt plaats op de locatie en de dagen die in het opvangcontract vermeld staan. Incidenteel kan de opvang plaatsvinden op een andere locatie, bijvoorbeeld tijdens schoolverlofdagen of wanneer er bijzondere activiteiten samen met een andere locatie zijn georganiseerd. Hierover wordt u tijdig geïnformeerd.

3.3 Uitwerking van de vier opvoedingsdoelen

In de wet worden vier opvoedingsdoelen gesteld aan de kinderopvang. Dit zijn: het bieden van emotionele veiligheid, het ontwikkelen van persoonlijke competenties en van sociale competenties, en het overdragen van waarden en normen.

Het werken aan deze doelen is verweven in hoe we met de kinderen omgaan, in de activiteiten die we aanbieden, in de afspraken, in de inrichting van de ruimtes, etc. Hieronder staat beschreven hoe we aan ieder doel specifiek werken.

3.3.1 Het bieden van emotionele veiligheid

De eerste stap van emotioneel veilig zijn is het 'wennen' op onze locatie. Kinderen die nieuw worden geplaatst op de Belhamel, worden bij ons ontvangen met hun ouders voor een intakegesprek. Ouders krijgen een rondleiding en informatie over de werkwijze en gang van zaken op de Belhamel. Om te wennen kunnen kinderen tweemaal een dagdeel komen, voorafgaand aan de plaatsingsdatum. De eerste keer komen zij samen met een ouder. Deze kan bij het kind blijven om langzaam vertrouwd te raken aan de

nieuwe situatie. Afhankelijk van hoe snel het kind gewend is aan de nieuwe situatie, kunnen ouders kiezen om bijvoorbeeld een uurtje weg te gaan. Bij het volgende wendagdeel kan ervoor worden gekozen om deze periode langer te maken. Omdat het wenproces voor elk kind anders is, overleggen we zoveel mogelijk met de ouder en proberen we het wenproces in goede banen te leiden. Het interne wenproces van groep naar groep verloopt natuurlijker. Door het open karakter van de Belhamel en de mogelijkheid om regelmatig buiten de eigen groep te spelen, is het wennen een natuurlijk proces. Kinderen kunnen tenslotte elke dag in hun eigen tempo het kindercentrum verkennen. Vlak voor de overgang naar de volgende groep worden er nog wel wenafspraken gemaakt. We bekijken per kind waar de behoefte ligt en stemmen dit met de verschillende groepen en in overleg met de ouders af.

Voorspelbaarheid, herhaling van vaste momenten en rituelen en vaste en sensitieve PM. Deze structuur zorgt voor veilige hechting en geborgenheid. De hele dag door doen deze momenten zich voor: als kinderen binnen komen worden ze verwelkomd op de stamgroep. Samen met de ouders bergen ze hun spulletjes op in hun kastje of mandje waar elk kind zijn eigen foto op heeft. Het individueel begroeten van elk kind en een foto op het kastje/mandje geeft kinderen het gevoel van hun eigen identiteit en een eigen plek. Voor elke ouder is er de mogelijkheid even te blijven. Met het zwaaien naar papa of mama wordt het belangrijkste ritueel van de dag afgesloten. Ook het met elkaar aan tafel zitten en samen eten en het naar bed gaan gaat volgens een vast patroon. Door de herhaling van deze momenten leren kinderen de dag structuur en de tijd van de dag te herkennen.

Non-verbale communicatie: naast het actief luisteren naar kinderen proberen we de kinderen te "lezen". We zien aan de lichaamstaal van een kind, dat er iets aan de hand is. Wanneer dit gebeurt benoemen we wat we zien en vragen het kind of het klopt. Op deze manier geven we het kind de boodschap dat we het gedrag zien, erkennen we kinderen in hun gevoel en nemen gevoelens serieus. Ook nodigen we hierdoor het kind uit met zijn gevoel of verhaal te komen. We vinden het belangrijk deze vertrouwelijkheid niet "af te dwingen"; het kind is bepalend in de keuze welke PM hij/zij hierin betreft. Ook het tempo van dit proces wordt bepaald door het kind.

Verbale communicatie; het gesprek aangaan met elkaar. Met oudere kinderen gaan we in gesprek om te achterhalen wat er aan de hand is. We accepteren niet per definitie het bijbehorende gedrag. We staan niet toe dat het kind zichzelf of een ander fysieke pijn toebedeelt of emotioneel kwetst. Belangrijk hierbij is dat we nooit het kind afkeuren maar alleen het gedrag. Het komt voor dat de behoeften van een individueel kind, botsen met de behoeften van de groep. Een kind dat bijv. erg hard en lang huilt en daarmee de rust in de groep verstoort, proberen we (letterlijk) uit de situatie te halen. We grijpen hier als PM in. We maken hierbij in elke individuele situatie een afweging van belangen en stemmen dit met elkaar af.

Persoonlijk ontwikkelingstempo: We accepteren elk kind zoals het is en gunnen elk kind zijn eigen ontwikkeling in zijn eigen tempo. We proberen ieder kind, als het laat zien dat het eraan toe is (bijv. interesse tonen voor zindelijkheid of een poging onderneemt om te rollen, te kruipen of te lopen) te stimuleren naar die volgende fase. We dwingen het kind niet dingen te doen die het volgens het ontwikkelschema zou moeten kunnen. We kijken vooral naar wat het kind wel kan. Op deze manier gaan we ook om met onze activiteiten met kinderen. We bieden activiteiten aan die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen op dat moment, soms kan het ook vanuit een thema zijn. Belangrijk is dat we kinderen uitnodigen en stimuleren om mee te doen. We dwingen kinderen hiertoe nooit.

3.3.2 Ontwikkelen van persoonlijke competenties

Kinderen zijn autonoom, ze bepalen zelf het tempo waarin ze groeien en zich ontwikkelen. Onze rol hierin is begeleidend. We geven zo nodig wel begrenzing van de keuzes aan, daar waar we zien dat dit in het belang van de kinderen zelf is. We bieden kinderen de ruimte te ontdekken wie ze zijn; dat begint al op jonge

leeftijd op de babygroep. Bijvoorbeeld d.m.v. spiegels kijken kinderen naar zichzelf en naar de ander, ze ontdekken op deze wijze dat er onderscheid is tussen zichzelf en de ander. Het doen van 'geef en neem'-spelletjes helpt jonge kinderen het gevoel iemand anders te zijn dan de ander, te versterken. We stimuleren kinderen hun eigen creativiteit te ontwikkelen en daarmee ook zichzelf te ontdekken: wat vind ik leuk, wat kan ik goed, waar voel ik me prettig bij?

We bieden een uitdagende omgeving die tegemoetkomt aan het verlangen van kinderen om op verkenning te gaan en nieuwe dingen te ontdekken. De stamgroepen zijn zo ingericht dat kinderen in hoekjes kunnen spelen en ontdekken. Ze kunnen zelfstandig activiteiten ondernemen en een groot deel van de materialen zelf pakken. Ook het samen spelen met andere kinderen zonder inmenging van de PM, zien we als belangrijk onderdeel van het eigen 'kunnen en kennen'.

We kijken naar de belangstelling die het kind toont voor bepaald spelmateriaal en kijken waar specifieke behoeftes liggen en spelen hierop in. Hierdoor geven pedagogisch medewerkers elk kind de ruimte om zijn persoonlijke interesse of behoefte te volgen. Hierbij vinden we vooral het proces en het plezier belangrijk en leggen we niet de nadruk op het resultaat.

We proberen zoveel mogelijk vanuit de belevingswereld van kinderen te werken en te handelen. We proberen kinderen te betrekken bij het oplossen van problemen. Bij een conflict tussen kinderen grijpen we ook niet direct in (mits ze elkaar geen pijn doen), maar moedigen ze aan zelf oplossingen te bedenken. We laten kinderen ook zien wat er bij de ander gebeurt, ze alert maken hierop. Geen veroordeling vanuit de PM, maar zorgen voor bewustwording van het kind. Vragen: zie je wat er gebeurt? Kijkt ..... blij? Hoe ziet ze eruit? Wat kunnen we nu doen? Door kinderen zelf het conflict te laten oplossen, ontdekken ze waar de eigen grenzen en die van de ander liggen. Dit helpt bij het ontwikkelen van de eigen rol en identiteit.

We vinden het belangrijk dat de Belhamel niet een plaats is die is 'dichtgetimmerd' en waar geen gevaren bestaan. We zijn tenslotte een afspiegeling van de buitenwereld waar ook gevaar bestaat. We maken kinderen alert door ze uit te leggen waar de gevaren zijn en hoe ze te voorkomen zijn. Of we leren ze onder begeleiding van de PM omgaan met het gevaar. Bijvoorbeeld: in de keuken samen een cake bakken, maar pas op, de oven is heet.

3.3.3 Ontwikkelen van sociale competenties

We leggen de nadruk op actief leren luisteren naar elkaar, elkaar 'lezen' en rekening houden met elkaar. Samen creëren we groeps sfeer, we wisselen ideeën uit, luisteren naar elkaar en geven elkaar complimenten. We moedigen vriendschappen aan en geven ruimte aan kinderen om elkaar te leren kennen. De rol van de PM hierbij is begeleidend, niet leidend. We geven de kinderen de ruimte om zich in te leven in een andere identiteit en op deze manier de eigen identiteit te ontdekken. Omdat de kinderen op de Belhamel veel vrijheid hebben om elkaar op te zoeken, zijn er ook vriendschappen buiten de eigen stamgroep. Soms hebben kinderen individuele wensen die zich onderscheiden van de groep. Daar is ook ruimte voor.

Hoewel de PM de kaders van regels bepalen, willen we kinderen de ruimte bieden zelf de consequenties van hun handelen te laten ondervinden. We laten kinderen zoveel mogelijk zelf hun keuzes maken t.a.v. spelkeuze, spelen met andere kinderen etc. Als dit ten koste gaat van andere kinderen, neemt de PM een begeleidende rol op zich. We nemen het kind bij ons en laten bijvoorbeeld zien wat zijn/ haar gedrag bij het andere kind doet; pijn, verdriet of angst. We willen en proberen de kinderen zelf een oplossing te laten bedenken om de situatie bij te sturen. We leren een kind 'stop hou op' te zeggen of 'dit wil ik niet' tegen een ander kind.

Belonen van gewenst gedrag, corrigeren van ongewenst gedrag; ongewenst gedrag alleen bestraffen als corrigeren niet helpt. We proberen zoveel mogelijk preventief op ongewenst gedrag in te spelen. Voorkomen dat gedrag storend wordt voor anderen of voor het kind zelf, helpt mee om het gedrag om te buigen. Bijvoorbeeld een kind positieve aandacht geven voordat het om (ongewenste) aandacht gaat vragen door andere kinderen te storen in hun spel. Dat kan zijn door samen met het kind een spelletje te doen of een spel op te zetten met een aantal kinderen en hen daarna zelf verder te laten spelen. Op de plek zijn, waar de kinderen zijn om tijdig het gedrag te corrigeren. Een time-out op de bank is op de Belhamel de enige bestraffende maatregel. De lengte en frequentie ervan verschilt per leeftijd en per kind.

3.3.4 Het overdragen van waarden en normen

We leggen de nadruk op respect hebben voor de ander en voor de omgeving. Respect voor de ander laten we zien door te vertellen wat we doen en waarom. We vegen geen neus af zonder dit te vragen aan het kind en laten het zoveel mogelijk door het kind zelf doen. Ook bij de allerjongsten leggen we uit wat we gaan doen. Ook bij een bestraffende maatregel leggen we uit wat we gaan doen voordat je handelt, zodat het kind weet wat er gaat gebeuren: "ik ga je even op de bank zetten, want...". Als PM laten we voorbeeldgedrag zien, zoals letten op je eigen taalgebruik en niet over hoofden van kinderen praten. Dit is een belangrijk onderdeel van het overbrengen van waarden en normen. Zelf een positieve houding en uitstraling hebben door non-verbale uitingen, een kind aankijken als hij/zij met je praat, actief aandacht hebben. We proberen ons bewust te zijn dat we de wereld door onze eigen gekleurde bril zien. De verschillende competenties van elke PM maken ons ook aanvullend op elkaar.

Luisteren naar elkaar is een vorm van respect tonen voor de ander. We hebben aandacht voor een kind dat zich pijn heeft gedaan, ook al kan deze dat nog niet verbaal uiten. We hebben belangstelling voor de verhalen die kinderen vertellen over thuis, over opa, de poes of het bezoek aan de dierentuin.

We moedigen kinderen aan elkaar te helpen, bv. met schoenen aandoen of spulletjes in je kastje leggen. We stimuleren kinderen elkaar om hulp te vragen. Bijvoorbeeld het open en dicht doen van het BSO-hekje voor elkaar.

Nieuwe kinderen in de groep worden geïntroduceerd. We verwelkomen elkaar door samen met de andere kinderen te praten met- en over de nieuwkomer. Op de BSO stimuleren we de kinderen zelf de nieuwkomers op de hoogte te brengen van het dagelijks reilen en zeilen op de groep.

We leren kinderen dat we niet met speelgoed gooien of expres dingen stuk maken. Als kinderen speelgoed meenemen van thuis, wijzen we kinderen erop dat andere kinderen uit de groep daar mogelijk ook mee willen spelen. Als het kind dat niet wil, mag het zijn/haar speelgoed in zijn eigen kastje leggen.

PM zorgen dat er een aanbod is voor 'elk wat wils'; grof/fijn motorisch, muzikaal, handvaardig, kringspel, etc. We bieden activiteiten aan vanuit een thema waar we op dat moment aan werken. We maken waar mogelijk gebruik van 'echte' materialen die ook bijvoorbeeld thuis in de keuken te vinden zijn i.p.v. speelgoed materiaal.

Op de groep is de mogelijkheid om kleine knutselactiviteiten te doen, en (motorische) activiteiten als puzzelen en bouwen met constructiemateriaal. We streven ernaar dagelijks naar buiten te gaan, ook als het weer wat minder mooi is. Het spelen in bijvoorbeeld regen en/of in schemer draagt bij aan het ontdekken van nieuwe situaties en opdoen van nieuwe ervaringen.

3.3.5 BSO specifieke onderdelen in de werkwijze

Binnen kindercentrum de Belhamel is BSO 't Kraaiennest gevestigd. Wij bieden hier ruimte aan max. 30 kinderen per dag. De BSO is op de eerste verdieping en is verdeeld over drie ruimten. De ruimten zijn zo ingericht dat er mogelijkheid is tot zowel actief spel als rustig spel en actieve/rustige activiteiten.

De nadruk ligt bij 't Kraaiennest op saamhorigheid, met daarbij voor ieder individueel kind de mogelijkheid om zijn eigen spel/activiteit te kiezen. We realiseren ons dat kinderen op school vaak al zo veel "moeten" en we vinden het dus heel belangrijk dat dit hier niet hoeft. We nodigen kinderen wel uit ergens aan mee te doen, maar forceren niet.

Op 't Kraaiennest proberen we kinderen zoveel mogelijk zelf de oplossingen voor hun problemen te laten bedenken. Dit geldt voor als er iets niet lukt in het spel maar zeker ook bij onderlinge conflicten. De PM neemt hier geen leidende maar een begeleidende rol op zich. Wel leren we kinderen "stop hou op!" te zeggen als ze iets niet leuk vinden of als ze geplaagd worden. Hier moet ook iedereen naar luisteren.

3.4 BKR (Beroepskracht- kindratio)

De beroepskracht-kindratio (BKR) is de verhouding tussen het aantal benodigde beroepskrachten en het aantal aanwezige kinderen op de groep. Deze BKR hangt af van de leeftijden van de kinderen en zijn wettelijk vastgelegd.

Bij minimaal tien uur aaneengesloten opvang, mag er gedurende maximaal 3 uur per dag worden afgeweken van de BKR. Het KDV is iedere dag meer dan tien uur aaneengesloten geopend en op de BSO is dat het geval tijdens schoolvakanties en schoolverlofdagen.

Op de BSO mag er op opvangdagen na schooltijd maximaal een half uur per dag afgeweken worden van de BKR.

KDV

Op de groepen spetter en plons werken normaal gesproken twee PM's op een groep. De diensten zijn van 7.30u/7.45u tot 17.15u, en van 8.45u tot 18.15u/18.30u. Op de groep druppel werken we met drie PM. Er is op deze groep een tussendienst van 8.15u tot 17.45u

De tijden waarop wordt afgeweken van de BKR zijn:

- van 8.00u tot 8.45u (vóór 8.00u is nog niet de helft van het aantal verwachte kinderen aanwezig): 0,75 uur
- van 13.30u tot 15.00u, pauzes pm's: 1,5 uur (45 min. per PM- er)
- van 17.15u tot 18.00u (na 18.00u is minder dan de helft van het aantal kinderen nog aanwezig): 0,75 uur

De tijden dat we niet afwijken van de BKR zijn:

- van 8.15-13.30 uur
- van 15.00-16.45 uur

Op deze tijden staan er twee pm's op de groep.

BSO, bij hele dagen opvang

Op de BSO wordt er tijdens vakanties en schoolverlofdagen gewerkt met diensten van 7.30u/7.45u tot 17.15u en van 9.00u tot 18.15u/18.30u

Tussen 13.30u en 15.00u wordt er een 45 min pauze gehouden door de medewerkers.

De uren dat er afgeweken wordt dan de BKR zijn:

- van 8.15u tot 9.00u (vóór 8.15u is nog niet de helft van het aantal verwachte kinderen aanwezig): 0,75 uur
- van 13.30u tot 14.30u/15.00u (pauzetijd): max. 1,5 uur
- van 17.15u tot 18.00u (na 18.00u is minder dan de helft van het aantal kinderen nog aanwezig): 0,75 uur

BSO, bij opvang na schooltijd

Vanaf de start van de BSO-tijd is het aantal volgens de BKR benodigde PM aanwezig. Als er twee PM werken, is de eerste dienst afgelopen om 17.30u.

Het tijdstip dat er afgeweken wordt van de BKR, is van 17.30u tot 18.00u (na 18.00u is minder dan de helft van het aantal kinderen nog aanwezig) = 0,5 uur afwijken van BKR.

De tijden dat we niet afwijken van de BKR zijn:

- van 8.15-13.30 uur
- van 15.00-16.45 uur

3.5 Evaluatie van het pedagogisch beleid van de locatie

Jaarlijks wordt het pedagogisch beleid besproken tijdens een locatieoverleg waarbij alle pedagogisch medewerkers aanwezig zijn.

De LOC bespreekt één keer per jaar met de locatiemanager het pedagogisch beleid van de locatie en geeft advies daarover. De locatiemanager neemt het advies van de LOC mee naar het teamoverleg, en eventueel naar het MT.

